

Univ.-Bibl. Germ. bis 41765

G. A. Bürger.

Ljehardur og Blandina

Utgáf af

Jóni Forlákssyni.

1905.

Germ. bis 41765.

10,-

LJENHARDUR
OG
BLANDÍNA

ÆFINTÝRI Í LJÓÐUM
ÚTLAGT AF ÞJÓÐSKÁLDINU
JÓNI ÞORLÁKSSYNI
PREST AÐ BÆGISÁ

REYKJAVÍK
ÚTGEFANDI: P. BALDWINSSON
PRENTSMÍÐJA FRÆKORNA
1905

Ljenharður og Blandína.

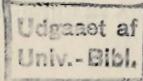
Hún sat þar Blandína, hjer Ljenharður stóð,
hýrt skein af báðum þeim æskan teit og rjóð;
hún meðal prinzessa háleit mundi sól,
hann prýði sveinanna, dýrstrar bak við stól.

Ríðandi' og siglandi Róm og París frá
ríkir komu furstar og stórmenni' ei fá,
með gull og með perlur og góðhringja fans,
sem gátu mest hverjir, að biðja svannans.

En gull ljæt og perlur hin gramborna mær
og gimsteinda hringa sjer aldréi svo kær
sem rós, viður snjóhvít er visnaði brjóst,
af vænum reitt sveini og kyst þeigi ljóst.

Ljenharðar ens fagra var lund há og góð,
þó ljekí' ei um æðar hans stórættað blóð;
guð sami fjekk riddara gjörðan og þý
göfugasta sál byggir þrátt lágum í.

Eitt sinn í blómgarði fagran sátu fund
furstar þeir og herrar, svo ljómaði' um grund,
og neytu svals gróða til næringar sjer,
næfur sem þeim Ljenharðar tínir og ber.

Úr skál tók af silfri, sem skaut fal ósnautt,
skjöldungs dóttir epli svo kringlótt og rauft,
og mjallhvítri sveininum mund rjettir að,
mælti svo og brosti nær fjekk honum það:

»Eig það fyrir starf þitt allt, gott og ágætt!
ei grær að eins prinzum nje sjerhvað lostætt,
dægilegt og blesað það utan er allt,
innan kýs eg fegra það væri tvöfalt!«

Sjá þú! leyntaf skyndingu sveinninn heim rann,
seðilkorn (hvað heyr' eg?) í eplinu fann,
honum var þar stungið svo ekki bar á,
ástúðleg var rituð slík trúnaðarskrá:

»Yngismanna vænstur, sem augu míni sjá!
yndislegri hverjum, sem gullið skín á!
eðlisskærri þessum, með gott og hátt geð!
göfugur blómkvistur! þó lágt væri trjeð.

Þig einn meðal allra eg ástvin kaus hjer,
elska þig og líta hið sama var mjer;
mitt titrandi hjarta fortærist af þrá,
eg tek ekki ró fyrr en þig spenna má!

Um miðnætti skil þig við blund þinn og bið,
að björk þeirri flýt þjer sem mest getur skeð,
sem elskunnar færði þjer epli—þar blítt
eitthvað þín bíður, sem nóg er útþýtt.«

Ljenharði svo hart og svo mjúkt var það mál,
svo mjúkt og svo hart hans en efandi sál
ýmist veltist þaðra en ýmist valt hjer,
í yðandi vonar og hræðslunar hver.

Samt þegar framundir lágnætti leið,
og leiptraði þögul hver smástjarnan heið,
hljóp hann á fætur, við blund skildi' og beð,
og brá sjer út þangað, sem seðils stóð trjeð.

Þegar hann sat væntandi þessum í stað,
þaut við í runninum skjálfandi laufblað;
hann hlustar til, finnur sjer arm gripið í,
andartök merkir svo dásæt og hlý.

Áður enn sjer við kom af vörunum hljóð,
voldugt drekkir orðunum kossanna flóð,
fyrr en væri hvíslað um hvítt eða svart
hurfu mjúkar smáhendur burt með hann snart.

Leiddur hljótt gekk hann í ljett-svífin fet.
»Ljúfur minn! kom með mjer, fylg, ástvin!«
það hjet:
»kait er hjer, ei ver okkur kjóll eða pils,
kom þú til míns innis! þar njótum við yls.«

Par dró hann um þyrni og þistil og stein,
þangað sem var lyngvaxin brothvelfing ein,
týrði þar einn lampi, það teymir eyk sinn,
til þess þrutu göngin við skímunu' og inn.

Allt mundi hjer svefninum sveipað, ónei!
svikarefsins auga það lukti sig ei—.
Ljenharður! ó Ljenarð! hvaðbenda mun hratt
haninn fyrr enn gelur og lerkinn slær glatt.

Stórhjeraði Spánheima fjarlægu frá
fylkissonur dramblátur kominn var þá,
með guli og með perlur og góðhringa fans.
sem gat hann hið frekasta' að biðja svannans.

Hann brann og var þyrstur, hans önd mædd-
ist ólm,
ólmur gams snapaði' í Borgundar hólmi,
hann bað og var synjað, ár út og ár inn,
en aftur að snúa kom hvergi' í hans sinn.

Nú má vel trú'a' að ei rjett yrði rótt
raupsönum spjátrungi dag eða nött,
hann hafði með lymskunnar svikulum sið
sjer lætt í gardinn nær þetta bar við.

Hann hafði' á gægjunum heyrт það og sjed,
sem hjerum þrem fetum var frá honum skeð,
gnísti' hann þá tönnum og beit sig til blóðs:
»Pú Borgundargramur, skalt frjetta til góðs!«

Óðfluga hljóp hann, að allt fengi sagt,
ei fjekk honum tálmað nein hótandi vakt,
»nú hlýt eg, nú vil eg, til grams, »sórhann« gá,
því grimmt liggur upphlaup og morð hans
þar á.«

»Hó! hó! þú Borgundar – hilmir! vak skjótt!
hundur ætt og sæmd þína flékkar í nött;
Sjer Blandína dóttir þín dygðug á beð
dægur styttir argasta soðfanti með!«

Sem eggjárn, er nístir, hinn aldna það slær,
hans einasta dóttir var honum svo kær,
meira verð en króna og kongs spíra, já,
kostulegríðen allt fje, sem jarðríkið á.

Af sænginni gramur þá uppstökkur ær;
»þú illmenni! lýgur og svík hefir kær!
þittblóðskal það kosta, þann Borgundar drykk,
ef banvænn þinn munnur mig tælir sem gikk.

»Hjer set eg, þú gamli! mig sjálfan í pant,
hjersanna það augun, upp! flýt þjer sem kannt,
blóð mitt í veði sje, Borgundar skál,
ef byrt flekkar lýgi mitt varúðar-mál!«

Með glóbjartan flein hljóp hinn gamlaði fram,
glaður rann hinn fláráði', í blóðþyrstum ham,
undan yfir þyrni og þystil og steín,
þangað sem hin lyngvaxna mûrhveffing gein.

Furstaleg bygging hafði fyr hreykt sjer þar,
fallin nú í rústir af elli sem var,
þó stóð uppi kjallari þar enn og höll,
af þyrnum og sandi lukt framan til öll.

Kenndi fár í hýsi hvar komist varð inn,
kunnugum var auðvelt að rata hvert sinn,
heimuglegar dyr, þeim smá-herbergum að,
hilmisjóð á sumrum sjer valdi rúmstað.

Enn þá kærleikslampi við innganginn brann,
af honum bar skýmu um nátt-ranghalann;
niðri höldum anda þeir læddust svo lágt,
ljósglætan olli þeim var það ei bágta.

Að hurðinni læstri með hægð gengu þeir
og höfðu við eyrun — »nem kongur! og heyr
hvað tautað er inni, tak eptir! þei þei!
ef trúir ei enn nú! þá heldur aldrei.« —

»Ó, ástvin! minn ástvin! því angrast þú? mjer
eign þinni, hjá, sem nú hjeðanaf er;
prinzessan í dag er burtnumin í nátt;
nú er eg, vert glaður, þín kærleiks ambátt.« —

»Værir þú, en tilbeðna, vænsta kóngsmær!
veslings fátæk ambátt, ó, hversu glaðvær
af elskunni nytí! eg alls ununar hags!
en ást þín mín kvöl og mitt hel er nú strax!«

»Ástvin! minn ástvin! skil óttan við þig!
ef er eg kóngsmær, horf glaður á mig!
fyrir kórónu, spírus og kostabing guils
eg kaus mjer þín faðmlög til unaðarfulls!« —

Dávænsta! dávæn! fyrir vjel eða völd
verða mun þín lofun heit, síðar köld;
fyrir bón á bón ofað mun buðlungs þig son
brátt eða seint taka sjer fyrir kvon!

Stórbylgjan æðir og straumurinn gnýr,
strax fellur aldan og gusturinn flýr;
vífanna lund er sem vindur og bif
viðlíkt sjatnar ást þín sem lögur og drif.« —

»Biðli þeir og biðli, þeir mega það, míن,
svo margir sem vilja, eg er ei nema þín,
minn sæti! minn engill! vert hreifur og hlæ!
eg held mína lofun og trú þjer er æ.

Mín elskandi lund er sem byljir og bif
burtu renna vötnin og hjá líða drif;
burt renna, burt líða þó öll saman ei.
mín elskandi brennandi þver heldur aldrei.« —

»Pókrympar sig hugur minn, kongsdóttir góð!
af kvíða mig hryllir, sem frjósi mitt blóð:
sá refsandi himin mun brjóta þann baug,
sem blessan ei yfir í kirkjunni flaug.

Æ! jöfur ef njósnar þá flasandi för,
þá flóir mitt blóð út af heiptugum dör,
og þú sett í gryfju með grimm fjötur skjótt,
mátt gráta þitt líf út í sífeldri nótt.« —

»Ei slítur himininn, ástvin! þau bönd,
sem elskunnar fyrir vaf trygð okkur hönd,
munadar unað um lágnættis leg
ei lítur neinn rægir, veizt þú einn og eg.

Ó, kæri brúðgumi! þú kom mjer í faðm!
kystu mig og lystugur spenn þjer við baðm«,
nú ljek hann með kossum við lokkanna munn,
af lostugum blundi fjell hræðslan í grunn.

Pau kystust og spenntust svo ákaft og ótt,
sinn ununarleik fengu knálega sótt,
hlerendur ólmir vildu hlaupa fram þá,
en hörd bægði sláinn og lásarnir frá.

Sem hundurinn veiðandi hjera vill ná.
hýmdu þeir enn freyðandi gægjunum á,
en honum þar inni', eftir lýjandi leyfð,
líða tók að hjartanu sturlan og deyfð.

»Vaknaðu, kongsmær! látt þjer faðm búa frá
fagurkambar galandi morgnínunum spá.« —
»Undu hjá mjer þangað til, elskugi minn!
ársöngur hananna vekur þriðja sinn!«

»Ó, sætasta prinzessa! sjá komu dags,
fyrir sól má eg flúinn, æ sleptu mjer strax!«
»Bíddu fyrst, minn unnusti! blikstjörnur smár
ei birta þann launstig hinn elskandi gár!«

»Æ, vakna, prinzessa! mjer heyrist eitt hljóð,
hýran boða morguninn, svölunnar ljóð.« —
»Æ, bíð, ljúfur! það er ei hennar, en hin
af harmanda náttgala, ástanna vin.« —

»Nei, sleptu mjer! gullkambi gelur og rauðs
gjöra tekur morgun skaut vart bróður auðs;
svölurnar kvaka, minni sál ógnar hel,
sem springur hjartað — æ sleptu! líf vel!« —

Minn blíðasti! far þá, nei, bíddu! farvel!
hví blöskrar svo angistar-sál minni-jel?
kom! sýn mjer þitt hjarta! það klappar svo mótt!
kærasti! látt dátt að mjer enn aðra nót.« —

»Í skilnað sof rólega!« — hann skautst nú sinn
veg.
skelfing smaug um æðarnar, köld og dauðleg,
rauknályktaf hervetna römm, og með þróng
ráfar hann sem dauður, unz lyktuðu göng.

Hjer stukku þeir fram, og með striðan morð-
þjóst
stakk hvern þeirra spjóti í hans titranda brjóst
»þinn ríkis tak sprota, og ráð nú, Borgund!« —
»Þú rakki bölvaður! tak þinn konar mund!« —

»Jesú, María! miskuna' og hlíf!«
mitt í því brustu' augun og sloknaði líf;
án viðbúnings huggunar vina fór hans
vafabundin sál til ins eilífa lands.

Svikarinn marghjó með sár heiftar þjóst
sundur þá á nánum það dreyruga brjóst;
»kom! sýn mjer þitt hjarta! það klappar svo mótt
kyss og tilbið gyðjuna enn aðra nótt!«

Hann það úr blóðugu brjósti fjekk rist
brædina kælandi' í helvizkri lyst.
»Nú dreg eg þitt hjarta, það danzar svo hljótt,
dýrka mig, minn sætasti! enn aðra nótt!«

Buðlungs jóð á meðan ei blundaði rótt,
byltist um í sænginni' og dreymdi svo ljótt:
um blóðugar perlur við blóðugan kranz
um blóðugan unnusta og návofu danz.

Hún veltist á beðnum svo veik og svo þreytt
í vatnssudda köidum um daginn alsveitt,
»æ kom, miðnótt! jafnan ástunum kær!
engil minn og gaman að nýju mjer fær.«

Siðan, þá fram undir lágnætti leið
og leiftraði þögul hver smástjarnan heið;
»æ, vei mjer! hvað slær þig, mitt hjarta, svo
hrætt.«
hryllilega' og fálega marraði gætt.

Einn riddari' í grátserk, með gerfi sorgar
gekk inn, og tvö líkblys á hástikum bar,
með ógurlegt tillit og orðlaus sem nár,
ðörlings dóttur setur þau fyrir, og gár.

Einn riddari' í fannhvítum siðan kom serk,
sundurbrotin hring bar, með dreyrugt málverk
með staranda bragði fór steinshljóð af rekk,
stillis fyrir dóttur hann baug lagði' og gekk.

Einn riddari purpurarauður kom næst,
ríkisins bar gullker með innsigli læst,
dreiglað lok og hadda með dökku var hvurt,
hjá drós hann það setti' og gekk þegjandi burt.

Einn riddari kom loks með konglega skrá,
kápu bar hann skósíða' af silfurdúk á,
bengilsdóttur hálfdaudri þetta brjef fjekk,
þegjandi sig hneigði og á bak aptur gekk.

En nær hún titrandi' að opnuðu því
augum þráveltum las ritið hjer í;
sortnuðu vesælli sjónir að neyð
samан engdist nákold, sem lostin af reið.

En sem hún ungbein, af eymdinni kreist,
með óstyrk og skjálfta frá beðnum gat reist,
hún danzar svo lystugt. Hopp! hoppsavið snú!
Hæ! leikari! kom á minn brullaupsdag nú!

Hæ! leikari! flýt þjer! kom! hef mjer upp danz,
eg hátt svíf í loftið, þar bendir minn kranz!
hæ! fagnið, þjer prinzar! í fjarska' og hjer nær,
þjer frúr og þjer herrar, hjer komið glaðvær!

Upp! fagnið! mitt hjarta var fyrri mjög sjúkt;
 þjer frúr og þjer herrar! hví glottið ómjúkt?
 minn brúðgumi er hann, eg er brúður! Ó, guð!
 af blessuðum englum erum við trúlofuð!

Upp! upp að danza! hvað þvogli þjer þá?
 þjer glottið og flissið! eg og hlæja má!
 þú aðalskrill! burt með þinn ódaun! fei! fei!
 úldinn af drambfýlu' eg stenzt þig aldrei!

Herr gjörði riddara' um hauður og þý?
 hágofug sál byggir þrátt lágum í;
 minn brúðgumi' erfagur, með gott og hátt geð
 og getur stórættir með forakti sjeð.

Hæ! leikari! glatt nú! lát hátt ganga danz!
 eg hossast svo ljett, því þú bendir minn kranz
 hopp! heisa! tralala! hopp! heisa! ha! ha!
 minn heiðurs er dagur, tralala, trala!«

Svo kvað hún, svo ljek hún með hásöng og
 hlaup
 unz helsveitinn kaldur af enninu draup;
 um bliknaðar kinnar fjell banadögg rauð;
 hún byltist á gólfíð og lá svo sem dauð.

Pó reistist hún við fyrr en upp gæfist önd,
 afluvana dauð vona til kers rjettir hönd;
 setur í knje sjer og augum hjelt á
 af tekur lokið og sjer hvað þar lá.

Það bifast og gufar við brjóstið á snót,
 sem beitti það kapp' yndi hennar á móti;
 dundi þá táranna dreyruga flóð
 og dreifði sjer saman við unnustans blóð.

Ó blóðuga hrelling! við barm sinn hjelt fast
 buðlungs dóttur kerinu', og ljét það faðmast.
 »Alblóðugt hjarta! slá sem ákafast nú!
 andsvaraðu mínu, það dreyrir sem þú!«

Gufu það enn af sjer gefur og slær,
 sem geti það fundið sig yndinu nær,
 og sterkara táranna streymandi flóð
 steypist af augunum þess niður í blóð.

»Eg fyrir þig lifði og fjör glöð af legg!
 þú fergir mitt hjarta! þú kremur mitt negg!
 Ó, Jesú María! mjer væg! og þú!
 eg mær þín kem bráðla, slá kröftugt ennnú!«

Þá kvikaði hjartað við kærstu brjóst,
 sem kappliek þau hjeldu með elskunni ljóst,
 af brestandi augum fjell blóðtár fásjeð,
 það bifast nú seinast og hennar sprakk með.

Til bendanda vinar, úr búri líkams,
 flaug burt henar sá, en að herbergum grams
 í kapp hleypur öldin, gall kliður um völl:
 »konungur! þín dóttur, prinzessan er öll!«

Sem eggjárn, er nístir, hinn aldna það slær,
 hans einasta dóttir var honum svo kær,
 meira verð enn kóróna' og kongsspira, já,
 kostulegri enn allt fjeð, sem jarðríkið á.

Og sem hinn fláráði framvindur sjer
 fólskaðist hinn gamli: »slíkt á eg að þjer!
 þinn dreyri þess geldur, hann drekki vort láð!
 mig drógu til þessa þín eitruðu ráð!

Blóð fyrir dóm' klagar hennar þig hátt!
 hefti þína' í víti kæli djöfullinn brátt!«
 reiður hjör blikandi' hann rösklega brá,
 rógberinn dauður fyrir knjám honum lá.

»Ljenharður! Blandína! barn mitt! ó guð!
 blóðug—æ, miskun!—sje synd afplánuð!
 áklagið, börn míن! þó ekki mig! nei!
 eg er ykkar faðir, æ klagið mig ei.«

Hinn aldraði handar- í -bökin sig beit,
 blóðugs verks án huggunar tár minntust heit;
 að boðum hans síðan var gullkista gjörð,
 þar geymd' hann í elskenda framliðna jörð.

100, "m"

